

Jedním z úkolů Antibyrokratické komise Ministerstva zemědělství bylo pracovat na zjednodušení podmínek porážek na farmách. V lednu 2015 byla zvolena cesta bez potřeby náročné novelizace, která spočívá v konkretizaci stávajících platných ustanovení veterinárního zákona a jeho vyhlášek. Po několikaměsíčním vyjednávání Vám předkládáme výklad požadavků na malou porážku a jatka na farmách včetně otázky odborné způsobilosti, na kterém se dohodly Státní veterinární správa, Antibyrokratická komise a Ministerstvo zemědělství.

Malé porážky - upřesněný výklad

Základní požadavky na malou porážku/jatka o maximální kapacitě 20 velkých dobytčích jednotek týdně*

Kapacita jatek a porážené druhy zvířat mohou být upraveny podmínkami schválení v závislosti na konkrétních místních podmínkách.

Obecné požadavky

*Za velkou dobytčí jednotku (VDJ) se považuje 1 kus dospělého skotu nebo dospělý lichokopytník o živé hmotnosti nad 500 kg.

V případě jiných domácích kopytníků je třeba provést přepoččet podle následujících kritérií:

Druh zvířete	Počet velkých dobytčích jednotek
1 kus ostatního skotu	0,50
Chovná prasnice nebo kanec o živé hmotnosti nad 50 kg	0,50
Jiné prase	0,30
Ovce nebo koza	0,15
Sele, jehně nebo kůzle o živé hmotnosti nepřevyšující 15 kg	0,05

1. Porážka (jatka) musí být schválena krajskou veterinární správou na základě žádosti.
2. V provozu lze používat pouze pitnou vodu.
3. Prostory a zařízení musí být snadno čistitelné, dezinfikovatelné a čisté.
4. Pracovníci musí mít k dispozici splachovací záchody (nemusí být součástí budovy jatek).
5. Pracovníci musí mít k dispozici příslušenství pro převlékání (nemusí být součástí budovy jatek).
6. Pro pracovníky včetně pracovníků veterinárního dozoru musí být k dispozici dostatečný počet umyvadel na mytí rukou s přívodem teplé a studené tekoucí vody vybavených tak, aby nedošlo k rozšíření kontaminace (bezdotykové uzavírání přítoku vody), prostředky na mytí rukou a hygienické osušení.
7. Prostory musí být náležitě přirozeně nebo uměle osvětleny a větrány.
8. Prostory musí být vybaveny zařízením pro dezinfekci nástrojů horkou vodou o teplotě nejméně 82°C nebo alternativní systém s podobným účinkem (např. lihový/alkoholový sprej schválený pro potravinářské použití, různé typy nádob se stále horkou vodou min. 82°C).
9. Při porážení přežvýkavců musí být prostory vybaveny kanalizací s účinným předčištěním odpadních vod (tj. kanalizační odpad musí být vybaven sítím o průměru ok nejvíce 6 mm).

Speciální požadavky

1. Jatka musí sestávat minimálně z místnosti umožňující provádění následujících činností tak, aby nedošlo ke kontaminaci masa:
 - a.) omráčení a vykrvení
 - b.) stažení kůže z těla a stažení kůže z hlavy
 - c.) vykolení
 - d.) jatečné opracování těla
 - e.) vyprazdňování a čištění žaludku a střev
 - f.) manipulace s čistými střevy a dršťkami, příprava a čištění jiných drobů
 - g.) bourání masa
2. Jatka musí dále mít:
 - a.) zařízení nebo místo pro třídění a uložení vedlejších živočišných produktů včetně kůží
 - b.) prostory vyhrazené pro veterinární prohlídku s dostatečným osvětlením

3. Zvířata musí být před poražením a jejich maso a orgány po poražení veterinárně vyšetřeny. Až do provedení veterinární prohlídky musí být zachována souvislost mezi tělem a k němu příslušejícími orgány, včetně střev a kůže.

4. Ihned po veterinární prohlídce musí následovat zchlazení tak, aby bylo ve všech částech masa dosaženo nejvyšší teploty u drobů 3°C a u ostatního masa 7°C. Přeprava z jatek je možná až po dosažení těchto teplot. Přeprava za tepla je možná pouze po schválení krajskou veterinární správou (KVS).

** Pozn. ABK- chlazení může probíhat např. v lednicích (stojících či pultových), kapacita musí odpovídat ke zchlazení poraženého kusu. Na možnostech kapacity zchlazení závisí rozsah/počet možných porážených zvířat.*

5. Játka musí mít zpracován provozní a sanitační řád, postupy založené na analýze rizika (HACCP systém) a pohotovostní plán pro případ výskytu nálezů – lze vypracovat ve spolupráci s KVS.

6. Provozovatel jatek musí průběžně provádět odběry vzorků v souladu s legislativními požadavky.

7. Činnosti manipulace se zvířaty a péče o ně před jejich znehybněním a znehybnění zvířat pro účely omráčení nebo usmrcení vykonávají osoby ze zákona odborně způsobilé k těmto úkonům.

Nařízení Rady (ES) č. 1099/2009 o ochraně zvířat při usmrcování, článek 7, písm. a), b)

(splnění tohoto bodu viz následující text)

8. Činnosti omráčení zvířat, posouzení účinnosti omráčení, zavěšení nebo vyzdvihnutí živých zvířat, vykrvení živých zvířat vykonávají osoby ze zákona odborně způsobilé k těmto úkonům.

Nařízení Rady (ES) č. 1099/2009 o ochraně zvířat při usmrcování, článek 7, písm. c), d), e), f), příp. g) zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, § 5a

Na porážku pro „soukromou domácí spotřebu“ se vztahují pouze vybraná ustanovení uvedená v článku 10 a na porážku pro „přímé dodávání malého množství masa drůbeže, králíků a zajíců“ pouze vybraná ustanovení uvedená v článku 11.

Tab.1: Orientační hodnoty pro zřízení malé porážky

	Minimální kapacita		Na každé další 3 ks (po 50 kg) JUT denně
	Plocha (m ²)	Počet JUT (ks/den)	
Porážka	25	1 - 16	+ 1 m dráhy a 1 m ² podlahové plochy
Chladárna	10 (80 kg JUT/m ²)	1 - 16	+ 1 m dráhy a 1 m ² podlahové plochy

Možnosti splnění požadavků na odbornou způsobilost při porážení - odborné kurzy

ODBORNÁ ZPŮSOBILOST NA ÚSEKU OCHRANY ZVÍŘAT PŘI PORÁŽENÍ

V souladu s § 5a odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat“), mohou provádět činnosti podle čl. 7 odst. 2 písm. c) až g) nařízení Rady (ES) č. 1099/2009 o ochraně zvířat při usmrcování (dále jen „nařízení o usmrcování“) pouze osoby, které získaly:

- a) střední vzdělání s výučním listem v oboru řezník,
- b) střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru technologie potravin,
- c) střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru veterinářství nebo vyšší odborné vzdělání v oboru veterinářství,
- d) vysokoškolské vzdělání na vysoké škole, která uskutečňuje studijní programy v oblasti veterinárního lékařství a hygieny, nebo v oblasti zemědělství se zaměřením na veterinární oblast,
- e) kvalifikaci získanou pro jiné účely, pokud byla získána za podmínek odpovídajících podmínkám stanoveným nařízením o usmrcování:

- Kvalifikační standard „Porážení, jatečné opracování a porcování drůbeže (29-022-E)“
Zkoušku složenou podle tohoto standardu lze považovat za získání kvalifikace podle § 5a odst. 4 zákona na ochranu zvířat pro využití při porážení drůbeže.

- Kvalifikační standard „Porážení, jatečné opracování a porcování králíků (29-006-E)“
Zkoušku složenou podle tohoto standardu lze považovat za získání kvalifikace podle § 5a odst. 4 zákona na ochranu zvířat pro využití při porážení králíků.

- Kvalifikační standard „Porážka a konečná úprava těl jatečných zvířat (29-019-H)“
Součástí tohoto standardu není manipulace se zvířaty a péče o ně před jejich znehybněním, pro zajištění plné kompatibility je nutné zkoušku doplnit následovně:

- získáním osvědčení o způsobilosti pro osoby podílející se na úkonech souvisejících s porážením zvířat na jatkách (kurz pro zařízení „čerstvé maso - jatky“), nebo
- složením zkoušky podle kvalifikačního standardu Přeprava a přehánění jatečných zvířat (29-017-H), nebo
- pracovníci, kteří mají nejméně tři roky doložené odborné praxe, mohou požádat MZe o vydání osvědčení o způsobilosti; tato možnost uznání odborné praxe je limitována datem 8. prosince 2015, nebo
- jsou uznávána odpovídající osvědčení o způsobilosti vydaná v jiném členském státě.

Zkoušku složenou podle tohoto kvalifikačního standardu a současné splnění některého z výše uvedených dodatečných požadavků na doplnění kvalifikace lze považovat za získání kvalifikace podle § 5a odst. 4 zákona na ochranu zvířat pro využití při porážení jatečných zvířat, vyjma drůbeže a králíků.

Držitelé kvalifikací uvedených pod písm. a) až e) mohou provádět také úkony související s porážením zvířat.

Úkony související s porážením:

Stránky MZe:

http://eagri.cz/public/web/file/258867/Seznam_kvalif_por.pdf

Národní soustava kvalifikací:

<http://www.narodnikvalifikace.cz/>

Porážení drůbeže:

http://www.narodnikvalifikace.cz/kvalifikace-50-Porazeni_jatecne_opracovani_a_porcovani_drubeze

Porážení králíků:

http://www.narodnikvalifikace.cz/kvalifikace-45-Porazeni_jatecne_opracovani_a_porcovani_kraliku

Porážení jatečných zvířat:

http://www.narodnikvalifikace.cz/kvalifikace-47-Porazka_a_konecna_uprava_tel_jatecnych_zvirat

ODBORNÁ ZPŮSOBILOST PRO ÚKONY SOUVISEJÍCÍ S PORÁŽENÍM

Souvisejícími úkony se rozumí úkony prováděné v kontextu porážky a v místě, v němž mají být zvířata usmrcena, v tomto případě jde o manipulaci se zvířaty, jejich ustájení a znehybnění. Pro omračování a vykrvování jsou v legislativě ČR stanoveny požadavky

zákonem na ochranu zvířat. Osoby provádějící tyto úkony musí být držiteli osvědčení o způsobilosti (nařízení o usmrcování, čl. 2 písm. b, čl. 21).

Možnosti:

- získání osvědčení o způsobilosti pro osoby podílející se na úkonech souvisejících s porážením zvířat na jatkách (kurz pro zařízení „čerstvé maso - jatky“). Kurzy jsou v rozsahu 4, resp. 3 hodiny a pro jejich pořádání jsou v současné době akreditovány tyto subjekty:

Pro jatečná zvířata s výjimkou drůbeže a králíků:

Český svaz zpracovatelů masa

Libušská 319

142 00 Praha 4 - Písnice

Tel.: 244 092 405

E-mail: sekretariat@cszm.cz

Pro drůbež a králíky:

Sdružení drůbežářských podniků

Dopraváků 749/3

184 00 Praha 8

Tel.: 272 766 163, 272 766 136

E-mail: sdruzeni.dp@volny.cz

- složení zkoušky podle kvalifikačního standardu Přeprava a přehánění jatečných zvířat (29-017-H), nebo
- pracovníci, kteří mají nejméně tři roky doložené odborné praxe, mohou požádat MZe o vydání osvědčení o způsobilosti; tato možnost uznání odborné praxe je limitována datem 8. prosince 2015, nebo
- osoby odborně způsobilé pro omračování a vykrvování mohou vykonávat i související činnosti, nebo
- jsou uznávána odpovídající osvědčení o způsobilosti vydaná v jiném členském státě.

Schválil: Ing. Josef Stehlík, předseda ABK MZe

Zpracoval: Mgr. Ing. Jaroslav Šebek

Upravil: Daniela Augustinová

Konzultace SVS: MVDr. Jan Váňa

MZe: Ing. Jiří Hojer